

Generalforsamling i Vestjysk Lærerforening 2018

Mundtlig beretning

"Dagligt gør landets folkeskolelærere alt, hvad de kan for at skabe trygge rammer og faglig udfordring for det enkelte barn. Men de har brug for opbakning og hjælp fra skoleledere, forvaltninger og politikere til at løse den opgave. Der må gerne stilles krav til lærerne. Men samtidig skal man sørge for, at der er det nødvendige frirum til at løfte opgaven og til at fungere som professionelle vidensarbejdere."

Denne udmelding fra Anders Bondo og undervisningsminister Riisager lige efter sommerferien irriterede i den grad Kommunernes Landsforening. Der udbrød nærmest en kamp om, hvem der bestemmer over folkeskolen. Kommunerne meldte ud, at de som arbejdsgivere oplevede, at her blev der ikke gået i takt! Det, mente KL, sendte et signal om, at en af kommunernes kerneopgaver skal løses uafhængigt af den kommunale ledelse. Kampen om folkeskolen mellem KL og folketingspolitikere mærkede vi også til, da vi deltog KLs børnetopmøde i februar måned. Man kunne jo have et tredje bud på, hvem der ejer den danske folkeskole. Når man ser på overenskomstforhandlingerne på vores område, kunne svaret være Moderniseringsstyrelsen, der udelukkende har til opgave at holde de offentlige udgifter i ave. Vi er stadig nogle, der husker dengang kommunerne var skoleejerne, hvor der blev truffet væsentlige beslutninger ud fra nogle overordnede principper/paragraffer, som kommunerne så selv efterfølgende fortolkede. Men virkeligheden i dag er en anden med den stramme økonomiske styring fra Moderniseringsstyrelsen. Kommunerne kan ikke bare udskrive skat, men får rammerne fra staten. Sat på spidsen er kommunerne ikke længere skoleejerne, men højst forvaltere af skolen!

Så den kommunale frustration over brevet fra Bondo og Riisager samt over folketingspolitikere hænger måske sammen med, at kommunerne nok kunne tryne lærerne i forhold til arbejdstid i 2013, men i forhold til at bestemme over skolen er de lige så lidt sejrherre som lærerne.

Kredsstyrelsen gør meget for at få de lokale politikere til at forstå, hvad det er for en virkelighed, vi ser på skolerne. Vi er ikke interesserede i, at lærerne bliver mødt med rigid og stram styring fra skoleledere, forvaltninger og byrådspolitikere. Vi skal have lavet nogle aftaler, så vi kan forberede undervisningen meget bedre til gavn for eleverne. Vi vil have reel efteruddannelse, der kan være med til at rykke undervisningen til det bedre. Vi skal arbejde for at få et maksimalt undervisningstimetal. Vi skal af med den vilkårlighed, vi oplever i lærernes opgaveoversigter. Jeg kunne blive ved! Men vi skal have de demokratisk valgte byrådspolitikere til at tage ansvar for deres skolevæsen. De er trods alt valgt - i modsætning til Moderniseringsstyrelsen.

Men det er ikke altid nemt, men vi er stædige. Derfor forsøger vi også at få de nyvalgte politikere i tale, specielt de politikere, der beskæftiger sig med vores område. Det er så bare ikke altid, at forvaltningerne fortæller politikere de samme udlægninger af sandheden, som vi gør. Jeg husker endnu de politikere, der fortalte mig, at lærerne i Holstebro var glade for MeeBook! Den udmelding var kommet fra forvaltningen. Så er det altså op ad bakke ind i mellem.

Der er stadigvæk dele af folkeskolereformen, der er til stor debat. Den længere skoledag får svære hug af både elever og forældre. Specielt den understøttende undervisning står for skud. Nogle indlæg i debatten taler ligefrem om spild af tid for eleverne. Vi fortæller politikere, at når der ikke følger ressourcer med til den længere skoledag, var det måske en ide at se på at konvertere den understøttende undervisning til tolærerordninger. Altså kvalitet i undervisningen fremfor kvantitet.

Det breder sig ligeså langsomt, men vi føler ikke, at det er et indsatsområde for hverken forvaltningerne eller politikerne her lokalt. De bruger argumenter som: Giv tid! Det løser sig! Vi er stadig i den tidlige fase af implementeringen af folkeskolereformen. Eller: Det løses bedst ude lokalt! Men skolerne skal så lige dokumentere, hvorfor I ansøger om dette, og hvilken virkning det har for elevernes undervisning?

De nationale tests kom i vælten på landsplan, da Ann Marie Kirkegaard Lindbjerg, som er lærer i Sevel, i november skrev et Facebook opslag om oplevelser ved disse tests. *"Jeg følte afmagt. Når man har elever til sådan en test, kan man lige så stille se, at lyset bliver totalt slukket i øjnene på dem. Den tro, de havde på sig selv, inden de gik i gang, bliver nedbrudt. Det er ikke rart at se på som lærer"*, sagde hun til Folkeskolen. Der er ikke mange lærere, der står frem med kritik, når der fra øverste instans bliver besluttet ting, der ikke passer ind i folkeskolen. Der er ingen tvivl om, at Ann Maries kritik blev hørt på Christiansborg. Så nu følger vi alle spændt med i, om beslutningstagerne så drager nogle konsekvenser af denne debat. Ministeren har været ude og sige, at hun er klar til at få evalueret de omdiskuterede nationale tests i folkeskolen, men de forsvinder ikke! Lærerne har altid brugt tests, som de har lavet og som var brugbare i undervisningen. Derfor var det måske en ide at give lærerne medbestemmelse over en nyudvikling af disse nationale test, når de alligevel skal bruges. Test er til for at gøre undervisningen bedre, ikke for at politikerne kan klappe sig selv på skulderen.

Et af folkeskolereformens centrale elementer var, at undervisningen skulle styres efter et slutmål om, hvad eleven skal kunne. Så ministeriet lavede det, man kalder læringsmålstyret undervisning. Marianne Jelved, som medlemmerne oplevede på vores åbne medlemskursus i januar, fortalte, at dette omdiskuterede koncept først blev indført efter folkeskolereformens vedtagelse, uden at det overhovedet var forligskredsens intention. Folketinget har nu afskaffet flere tusind mål som obligatoriske. Der er dog stadigvæk omkring 250 mål tilbage. Det er godt, at undervisningsministeriet og forligskredsen nu har erkendt, at den læringsmålstyrede undervisning ikke holder vand. Men det vigtigste er, at vi nu får en god og åben debat om, hvad det er for en skole, vi vil have.

Læringsplatformene, som også fulgte med i slipstrømmen af folkeskolereformen, har fået stor betydning for undervisningen i folkeskolen. Det har været indført på mange forskellige måder, alt efter hvad de kommunale beslutningstagere/skoleledere ville. Men generelt kan man sige, at lærerne kun har været inddraget perifert. Alle kommuner skal have indkøbt en læringsplatform ifølge en politisk aftale mellem KL og regeringen. Der er nu nedsat en ministeriel gruppe, der skal se på, hvordan man løser problemet med, at platformene er blevet uhensigtsmæssigt styrende for lærernes undervisning. Danmarks Lærerforening er med i denne gruppe. Fordi man har indkøbt en læringsplatform, siger aftalen mellem KL og regeringen ikke noget om, at man skal anvende den på en bestemt måde. Lad os håbe, at vi ved inddragelse af lærere, skoleledere og forældre samt lokale politikere får skabt et brugbart værktøj, der kan bruges meningsfuldt på den enkelte skole.

Og så har jeg slet ikke været inde på kvaliteten af de kommunalt indkøbte læremidler.

Økonomiseringen af den pædagogiske verden medfører også, at det i stigende grad er centralt placerede personer i kommunerne, der bestemmer, hvilke læremidler der skal indkøbes. I denne forbindelse skeles der stærkt til rabatter og pakker, der skal bruges af alle lærere. Indkøb af IT-baserede læremidler kan føre til, at lærernes metodefrihed risikerer at blive sat ud af kraft. KL har endda forstret en ide om et fælles indkøb for hele landet! Tænk engang, lærerne kan måske blive tvunget til at bruge læremidler, som de anser for at være uegnede til deres undervisning og deres elever. Men selvfølgelig ved teknokrater, forlagene og spareivrige forvaltningsfolk bedst!

Kredsstyrelsen har gennemgået nogle nationale evalueringsrapporter, der er udarbejdet her tre år efter implementeringen af folkeskolereformen.

Jeg kan ikke komme ind på alle aspekter i disse rapporter, men hiver enkelte nedslag frem:

- Anvendelse af støtte i undervisningen er nærmest ikke-eksisterende
- Uddannelsesløftet til lederne er massivt – samtidig er kompetenceudviklingen hos lærerne mangelfuld
- Der mangler lærere – og eleverne oplever, at kvaliteten i undervisningen er dårligere, når den varetages af en ikke-uddannet
- Lederne oplever, at rekruttering og fastholdelse af lærere er blevet sværere
- Lederne oplever, at der er for få ressourcer til at implementere reformen
- Lederne oplever, at der stilles yderligere krav fra kommunernes side til implementeringen, udover de krav, der stilles fra folketinget
- Den kommunale metodestyling i forhold til skolen opleves af lederne som stigende

Både politikere og nogle eksperter mener, at det er for tidligt at konkludere, om folkeskolereformen har haft en positiv eller negativ virkning. Vi må desværre konstatere, at ifølge flere undersøgelser er elevernes niveau enten faldet eller stagneret siden indførelsen af folkeskolereformen. Blandt andet kom for nyligt en læseundersøgelse, der viste, at eleverne i fjerde klasse læste markant dårligere. Disse elever har haft størstedelen af deres undervisning efter 2014. Jeg tror på, at det hænger sammen med lærernes arbejdsvilkår: øgede undervisningstimetal, dårligere forberedelsesmuligheder og en masse opgaver, der skal løses ved siden af. Desuden vokser antallet af opgaver, der kommer til i løbet af året for mange medlemmer – uden at der reduceres i mængden af de opgaver, de ansatte havde i opgaveoversigten fra årets start. Det er noget af en ond cirkel, der blev skabt med Lov 409.

For at gøre ondt værre, snakkes der om, at lærerarbejdet siden indførelsen af den faste tilstedeværelsestid er blevet mere ensomt. Det er en konsekvens af, at der ikke planlægges med fælles forberedelse, samt at lærerne har rigeligt at se til i deres arbejdstid med de før omtalte mange opgaver, der lægges i deres opgaveoversigter uden en estimeret tidsangivelse.

En anden rapport fra sidste år viste, at 66 procent af lærerne ikke føler sig rustet til at håndtere de elever, der er blevet inkluderet. Der var endda 82 procent af lærerne, som svarer, at der er elever i deres klasse, som ikke får den støtte, de har behov for. Jeg mener ikke, at der er belæg for at sige, at lærerne eller skolerne har svigtet på inklusionsområdet. De har altid gjort et stort stykke arbejde uden altid at have midlerne til det.

Kommunerne – også her i området – har investeret i inklusionsvejledere og kurser, men inklusion er en svær øvelse. Både skoleledere, lærere og speciallærere oplever, at der mangler ressourcer. Det vil folk altid sige, men her er det rigtigt, for der har været tale om en voldsom omstilling, da man skulle opnå et bestemt måltal. Selvom måltallet siden er blevet sløjft, ændrer det ikke på ambitionen om, at så mange børn som muligt skal være tæt på almenområdet.

På det før omtalte børnetopmøde i februar fortalte en forsker Janne Hedegaard Hansen, at den kæmpemæssige kapacitetsopbygning, der sker på inklusionsområdet i kommunerne har karakter af dekoration! Det hænger dårligt sammen med det, der foregår ude i klasserne, hvor lærerne arbejder ret alene med inklusion. Hun mener, at det sker, fordi man fra kommunerne har fokuseret meget på at skabe den rigtige struktur og de rigtige styringsredskaber omkring inklusion.

Hun havde et par råd til de forsamlede kommunalfolk: Flyt fokus væk fra den enkelte lærer og elev og se på hele skolens praksis og på kommunens organisering. I stedet for at opbygge systemer rundt om klassen og skolen, skal man se på, hvordan man kan understøtte kvaliteten af samarbejdet og give skolelederne mulighed for at støtte lærerne. Skolerne skal organisere sig på

ny. Lærerne kan og skal ikke løse opgaven alene i klasserummet. Der skal støtte ud i klasseværelset.

Her kunne PPR godt spille en større rolle. Det handler om at bruge deres ekspertise til, at lærerne skal kunne lykkes med inklusionsdagsordenen.

FTF har sammen med Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø lavet en undersøgelse, der viser, at hver fjerde lærer oplever at være stresset, og hver tredje lærer arbejder uden for normal arbejdstid. Årsagen kan være manglen på forberedelsestid kombineret med et højt arbejdstempo og en manglende fleksibilitet, hvilket man ved kan føre til stress. Flere oplever, at de mange forandringer i forbindelse i skolereformen sammen med en lind strøm af projekter har resulteret i, at der løbende lægges opgaver oveni, men det sjældent sorteres noget fra. Det er selvfølgelig uholdbart, at man er nødt til at anvende sin fritid til at passe sit arbejde. Det er arbejdsmiljøproblem, at man går rundt og ved, at man ikke er klar til undervisningen dagen efter. Derfor vælger mange at bruge deres fritid på at forberede sig. Og det presser og stresser lærerne.

Jeg kunne godt tænke mig, at der var flere indlevende ledere, der støtter lærerne og sætter grænser, så medarbejderne ikke bliver overladt til deres egen høje ansvarlighed, når arbejdet skal afgrænses og vurderes. Lederne er selvfølgelig under politisk og økonomisk pres og bliver målt på deres resultater, men de har en moralsk og etisk forpligtelse til at sige videre opad i systemet, når der er problemer.

På kontoret får vi en del henvendelser fra lærere, der ønsker at gå ned i tid på grund af arbejdspresset. Men vi må forklare dem, at det ikke er en garanti for, at der dermed kommer en bedre sammenhæng mellem tid og arbejdspresset. Vores opgørelser af opgaveoversigterne viser mange tilfælde, hvor undervisningsforpligtelsen faktisk er blevet større ved at gå ned i tid. Vi ser især dette hos børnehaveklasselederne. De har mange undervisningstimer.

Sidste år var optaget på læreruddannelsen under det ønskede niveau, hvilket har været tilfældet siden lockouten i 2013. Tilgangen er ikke stor nok til at dække fremtidens behov for lærere, hvilket KL også har konstateret for nyligt. Jeg tror, at det i høj grad falder tilbage på de arbejdsvilkår, der blev trukket ned over lærerne ved afslutningen af lockouten. Lærerne mistede her den nødvendige frihed i arbejdet for at kunne lykkes ordentlig med lærerjobbet, hvilket selvfølgelig i sidste ende går ud over eleverne. Og som før omtalt harmonerer strukturen i lærernes hverdag ikke med deres arbejde, når de bruger noget af fritiden til at forberede sig. Der er til stadighed overvejelser om at forbedre læreruddannelsen, men hvis målet er større tilgang af veluddannede lærere til folkeskolen, er arbejdsvilkårene for lærerne naturligvis med til at sælge læreruddannelsen. Her skal kommunerne altså byde ind med bedre arbejdsforhold. Ellers kommer de bedste lærere ikke til folkeskolen. Naturligvis bliver læreruddannelsen heller ikke bedre af de store besparelser, der er på professionsuddannelserne. Udsultede uddannelser giver ikke det løft af kvalitet i uddannelserne, som er nødvendigt for udviklingen af et samfund med sammenhæng og velfærd. Oveni alt dette blev der i 2016 indført et uddannelsesloft, hvilket satte en stopper for muligheden for at tage mere end en videregående uddannelse på samme eller lavere niveau. Læreruddannelsen er den mest populære dobbeltuddannelse, så folkeskolen går glip af mange dygtige kommende lærere, når man begrænser de unges mulighed for at blive klogere og træffe nye, rigtige valg.

Her fra sommeren 2018 bliver det muligt at læse noget af uddannelsen til lærer i Holstebro. Denne del af uddannelsen er koblet op på VIAs eksisterende læreruddannelse i Nr. Nissum.

Det har i flere år været vigtigt for kredsstyrelsen, at vi har en læreruddannelse i vores baghave, så vi er tilfredse med, at Holstebro blev valgt. Og så bliver det spændende at se optaget af studerende til sommer.

Nu går jeg over til vores arbejde i og sammen med kommunerne. Jeg har skrevet en del i den skriftlige beretning om dette, så jeg vil prøve ikke at gentage mig selv. Jeg starter med Struer.

I Struer har vi drøftelser omkring et fælles forståelsespapir med forvaltning og skolelederforeningen. Vi forsøger sammen at samle de gode erfaringer fra de skolehusaftaler, som er indgået med Vestjysk Lærerforening, og bruge dem i arbejdet.

Vi har kikket opgaveoversigterne igennem og kan konstatere, at lærernes undervisningstimetotal er steget en hel del i indeværende skoleår. Forklaringen må findes i generelle besparelser, en ny tildelingsmodel samt besparelsen på tid til ledelse. Som jeg sagde sidste år, forsvinder ledelse jo ikke ved en skrivebordsafgørelse. Så besparelsen er sendt videre til lærerne ved at sætte deres undervisningstid op, og som konsekvens af dette bliver forberedelsestiden jo også mindre. En udvikling, som har en stor og mærkbar påvirkning på lærernes arbejdsmiljø og deres muligheder for at levere den gode undervisning til eleverne.

Selvom der er skiftet ud både på forvaltning og i det politiske udvalg for området, har vi fået opbygget en god start på samarbejdet. Vi holder mange møder med både forvaltning og de lokale politikere, hvor vi hele tiden har medlemmernes arbejdsvilkår på dagsordenen.

I Lemvig har vi også fået genstartet de møder med forvaltningen, som vi havde en hel del af for år tilbage, da vi kunne lave aftaler. Vi har diskuteret undervisningskompetence og kompetenceudviklingsplaner for lærerne. Derudover drøftede vi anvendelse af tidsbegrænsede ansættelser samt ansættelse af ikke-uddannede. Der er planlagt flere møder.

I forbindelse med kommunalvalget havde vi møder med de partier, der tog i mod vores indbydelse. Vi går, som i de andre kommuner, efter at lave en arbejdstidsaftale, men det har svære betingelser i Lemvig, hvor en aftaleindgåelse ikke har interesse for det politiske flertal.

I Holstebro arbejder vi også på at lave en lokal arbejdstidsaftale. Vi har fremsendt et forslag til indhold til politikerne, men det er vist ikke kommet videre til forvaltningen trods politikernes tilsyneladende interesse i at lande en aftale. Tillidsrepræsentanterne har set dette forslag.

I forbindelse med kommunalvalget havde vi mange møder med partierne, så vi på den måde fik sat fokus på lærernes arbejdsforhold. Vi har fortsat disse samtaler med enkelte politikere. Vi taler sågar med politikere, der selv henvender sig uden om partiapparatet.

Den nye privatskole i Vestbyen har irriteret en del politikere, også fordi den kommunale støtte til friskolerne blev sat op af et folketingsflertal. Men når man samtidig i byrådet sender 7. klasse i Vinderup til en privatskole, bliver det lidt mærkværdigt! Det kan da godt være, at det koster kommunen flere penge pr. privatskoleelev, men så må politikerne jo bare prioritere, at der skal endnu flere penge til folkeskolen, hvis de mener, at det er den skoleform, der er den bedste for eleverne.

Jeg ved ikke, om det har noget at gøre med vores generalforsamling, men hver gang vi når hertil, er der pengemangel i skolevæsenet i Holstebro. Vi husker alle sammen balladen om overflytninger fra midtbyen sidste år. I går kom det frem, at skolevæsenet har et underskud på 7,5 mio. kr., heraf de 6 mio. kr. i midtbyen. Jeg er i dialog med politikere og forvaltning om dette. Vi skal jo lige huske på, at underskuddet på de 7,5 mio. kr. ikke bliver mindre, når den politiske udmelding om, at lærerne skal ned på 750 undervisningstimer, skal udmøntes!

Desværre ser vi i Holstebro, at mange lærere siger deres job op for at komme til andre kommuner. Faktisk er der også lærere, der er blevet træt af arbejdsforholdene og siger deres job uden at have et andet.

Der har været en del udskiftning i det nye Børn og Familieudvalg, men jeg har allerede mødt og talt med dem på børnetopmødet i Ålborg.

Mariebjerg bliver nedlagt som skole, men der er stadig brug for lærerkræfterne, så de får nye arbejdsforhold og en ny personlig lønaftale.

Det ligger kredsstyrelsen stærkt på sinde at komme meget ud på arbejdspladserne f. eks. på faglige klubmøder. Det giver os et godt indblik i jeres hverdag, men det giver os også et udgangspunkt for vores samtaler med politikere og forvaltning. Det vil vi også gøre i fremtiden – det lover jeg uden at have talt med den nye kredsstyrelse! Så vi håber at se jer fremover, når vi kommer, og husk på, at disse møder også er en opbakning til jeres egen tillidsrepræsentant.

Vi klarer bedst vores problemer samlet - lige fra det enkelte medlem over tillidsrepræsentanten til kredsstyrelse og formand.

Kredsstyrelsen prøver på flere måder at få politikere og forvaltningsfolk i tale - også ved at prøve at sætte en pædagogisk dagsorden. I september 2017 arrangerede vi en debataften under overskriften "Hvad vil vi med skolen" i samarbejde Viborg Stift. En aften med borgmestre, biskop og eksperter på scenen med indlæg fra forældre, skoleleder og en præst samt spørgsmål fra salen. En rigtig god aften, hvor der også var musikalske indlæg.

Vi deltager som før nævnt i børnetopmødet i Ålborg, hvor vi får talt med en del lokale politikere. Hvert år deltager vi i Uddannelsesdebatten i Nr. Nissum, for på den måde at sætte fokus på læreruddannelsen.

Der er planlagt et kursus i slutningen af maj måned, hvor den nye kredsstyrelse får mulighed for at sætte deres dagsorden til det videre arbejde. Kurset er en del af Danmarks Lærerforenings kursuskatalog.

Her mod slutningen af denne mundtlige beretning, vil jeg starte med at takke alle vores medlemmer, der hver dag laver et rigtigt godt stykke arbejde.

Vi havde den glæde at være sammen med en del af jer på vores åbne medlemskursus på Skarrildhus i januar måned.

Tillidsrepræsentanten er en central figur på arbejdspladserne. De fortjener stor ros. Vi ved, at de tager jeres problemer meget alvorligt, hvilket vi ser på TR-møderne og i de snakke, vi har med dem. Vi har i mødeplanen indført nogle temamøder på opfordring af tillidsrepræsentanterne. Indtil videre har vi hørt om OK18 og skolens budget. Desuden havde vi et godt TR-kursus på Skarrildhus samt en hyggelig aften på Høloftet tilbage i august.

I oktober deltog en del tillidsrepræsentanter i et Danmark for Velfærd-arrangement i Odense, hvor der blev sat fokus på velfærdssamfundet.

I næste uge skal TR-erne til stormøde i Fredericia.

Tak for jeres vigtige input på TR-møderne til kredsstyrelsens videre arbejde.

Kredsstyrelsen skal også have en stor tak fra mig. Vores fælles samarbejde styrker bestemt vores bestræbelser for at forbedre arbejdsvilkårene for medlemmerne.

Tak for jeres afholdelse af min runde fødselsdag. Det blev jeg glad for.

Vores pensionistbestyrelse gør også et stort stykke arbejde for vores fælles medlemmer.

Jeg hører fra andre kredse, at de er misundelige over det aktivitetsniveau, I lægger for dagen.

Så tak for det.

På kredskontoret har vi tre kompetente personer ansat, som har samme indstilling til arbejdet som kredsstyrelsen: Vi skal hjælpe medlemmerne. Stor ros til jer.

Hermed overlader jeg denne mundtlige beretning og den mindre skriftlige beretning, som vi sendte ud til jer, til generalforsamlingens behandling.